

Трагично изселване на турцитѣ отъ Пчелище.

Турцитѣ долавяли, че времената се измѣняватъ и че християнитѣ се засилватъ. Затова безпокойството между тѣхъ се увеличавало. Сърбия и Гърция се освободили, търновци подигатъ презъ 1835 г. Велчовата завѣра, въ която били посветени пчелинскитѣ свещеници и първенци. Султанъ *Абдулъ Меджитѣ* издава въ 1839 г. хатишерифъ, съ който слага първия ударъ на турското господство, на султанскитѣ и държавнитѣ земи, както и на вакѣфитѣ, които обработвала раята. Последната започнала да се чувствува освободена и поискала тапии (крепостни актове) за имотитѣ. Раята вече говори високо и бурно, градинари се връщатъ отъ Влашко, отъ Бесарабия, отъ Русия, отъ Унгария, носятъ високи черни калпаци, играятъ съ пари, пѣятъ свободно пѣсни, вдигатъ весели сватби, устрояватъ се седенки, тѣпки, сборове, шумни роднински гостувания, тържествени църковни служби, носѣйки високи кръстове и живописни хоругви, молебени и жертвоприношения по оброчища и черковища. Облѣклото на мъже и жени отъ день на день ставало по-скжпо, по-красиво. Женитѣ се кичели съ голѣми нанизи, подбрадници; товарятъ ушитѣ си съ тежки златни обеци, ржцетѣ — съ гримни, прѣститѣ — съ прѣстени. Раята вече върви и стжпва по улицитѣ излѣчена, засмѣна, обнадеждена.

Турцитѣ и тѣхнитѣ ханѣми зависливо гледали презъ пролукитѣ на прозорци и врати. Тѣ виждали, че тѣхнитѣ приходи намаляватъ, когато раята се обогатява. Чорбаджиитѣ по значение замѣстятъ агитѣ. Това, какъ да е, все още се търпѣло отъ агитѣ. Ала едно тѣ не могли да претърпятъ: църквата се издигнала по-високо и по величествено отъ джамията, а най-главно, че до църквата се окачили клепала — дървено, и желѣзно. Сладкогласна камбана, донесена отъ Русия или Влашко, запѣла църковна, християнска пѣсень. Откакъ се явили пѣкъ камбанитѣ, животътъ на турцитѣ увѣхналъ и силно трѣгналъ на упадѣкъ. По-фанатичнитѣ турци въ Пчелище още презъ 1838 г. започнали едни подиръ други да се изселватъ. Наредили се и други събития: издаденъ билъ презъ 1839 г. хатишерифъ, презъ 1856 г. — хати-хумаюнъ, споредъ който раитѣ могатъ да се назначаватъ стражари, съветници въ царскитѣ канцеларии и сждии. А когато била донесена и московската камбана, която на Рождество Христово три дни и три нощи немлѣкнала надъ турскитѣ глави, нито единъ мюсулманинъ не можалъ да мигне. Старитѣ аги по-вече не могли да изтърпятъ. Избиратъ 5 души начело съ ходжата и ги изпращатъ въ Търново при аянина и кадията да питатъ, *има ли ислямско царство, има ли султанъ въ Стамбулъ, има ли коранъ?* Кадията обяснилъ: „Въ